

MISSIO

ARVOT

Ammatti-
apteekki-
strategia
2012
2020

VISIO

UUKSET
LINJAT

Esipuhe

SUOMALAISTA APTEEKKITOIMINTAA leimaavat lääkealan ammattitaito ja ammatillisuus. Kaikki apteekkimme ovat ammattiapteekkejä. Tässä strategiassa esitetään, miten ammatillista toimintaa kehitetään tulevaisuudessa. Strategia perustuu nykyiseen apteekki-toimintamalliin, jossa apteekkiluvan saanut proviisoriyrittäjä toimii apteekkarina yhteiskunnan asettamien tavoitteiden, velvoitteiden ja taloudellisten edellytysten rajoissa. Ammatillisiin velvollisuuksiin ja järkevän liiketoiminnan tasapainoon nojaava malli vastaa vuonna 2009 EY-tuomioistuimen ottamaa kantaa apteekkilupajärjestelmän luonteesta.

AMMATTIAPTEEKKISTRATEGIAN TOTEUTTAMINEN on sidoksissa apteekkien käytössä oleviin voimavaroihin. Lääkehuollon strategiset tavoitteet on määritelty sosiaali- ja terveysministeriön julkaisemassa *Lääkepolitiikka 2020* -asiakirjassa. Nämä lääkepoliittiset linjaukset on otettu huomioon ammattiapteekki-strategian valmistelussa. Tavoitteisiin pääseminen edellyttää suunnitelmallisuutta ja toimintaympäristön vakautta. Tämä ammattiapteekki-strategia on perusta Apteekkariliiton hallituksen strategialle, ja se vii-tottaa tietä kohti yksittäisen apteekin omaa strategiaa.

Suomen Apteekkariliitto julkaisi ensimmäisen tulevaisuutta luotaavan apteekkien ammatillista toimintaa koskevan strategia-asiakirjan *Apteekki 2002* vuonna 1992. Työ jatkui vuonna 1997, jolloin julkaistiin *Ammattiapteekin suuntaviivat* -strategia-asiakirja. Siihen liittyivät julkaisut *Apteekki ja terveyden edistäminen* (1998) sekä *Apteekki – itsehoi-don asiantuntija* (1998). Ammattiapteekki-strategian tueksi julkaistiin *Apteekkitoiminnan eettiset ohjeet* vuonna 1998.

AMMATTIAPTEEKKISTRATEGIAN LAATIMISESTA on vastannut työryhmä, jonka puheenjohtajana toimi apteekkari Marja Ritala ja jäsenenä apteekkarit Leila Haukkala, Klaus Holttinen, Tarja Kopra, Elina Panula-Lehto ja Eeva Teräsalmi. Työryhmän sihteerinä toimi farmaseuttinen johtaja Sirpa Peura. Liiton jäsenet ovat osallistuneet laajasti ammattiap-teekki-strategian valmisteluun.

SUOMEN APTEEKKARILIITON tehtävänä on turvata ammattiapteekki-strategian toteu-tuminen. Edunvalvonnan keinoin varmistetaan, että apteekeilla on riittävät voimavarat strategisten linjausten käytäntöön soveltamisessa.

Helsingissä 25. marraskuuta 2011

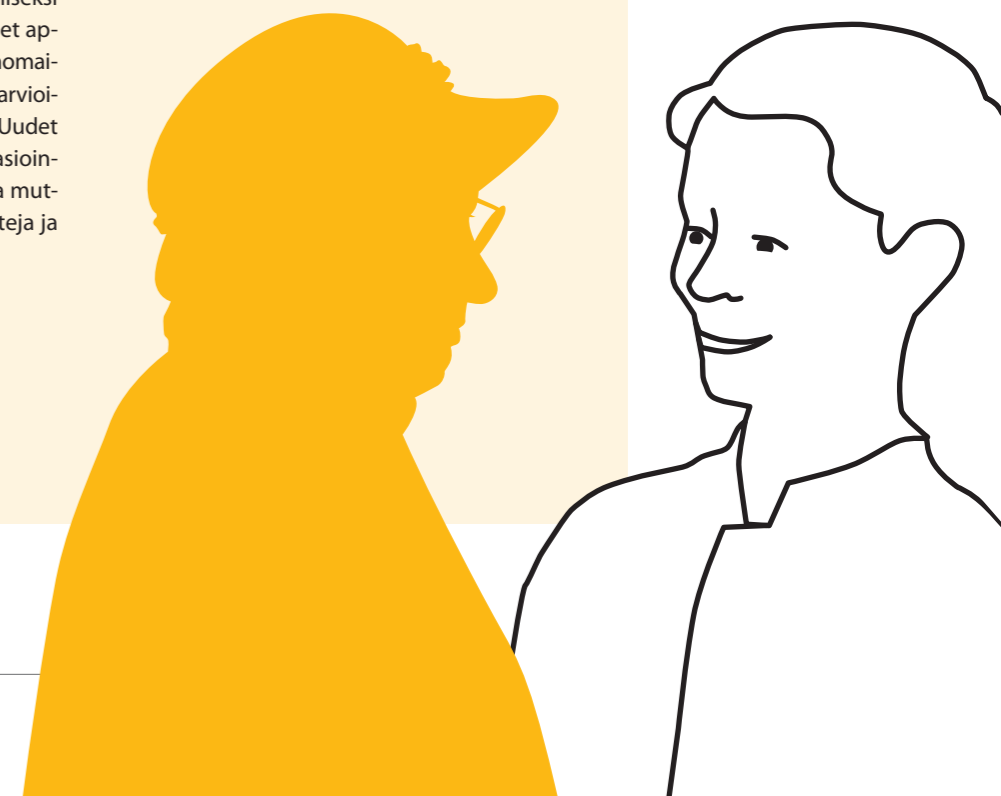
Suomen Apteekkariliitto

Johdanto

APTEEKIT TURVAAVAT valtakunnallisen verkostonsa kautta lääkkeiden saatavuuden koko maassa. Apteekit ovat tunnettuja ja luotettavasta ja ammattitaitoisesta palvelustaan sekä korkeasta ammattietiikastaan. Lääkkeiden hinnat ja apteekkipalvelut ovat yhteiskunnalle ja asiakkaille edullisia. Apteekkien taloudellista tulosta tasataan apteekkimaksulla. Valtio päättää sairausvaikutuksessa korvattavien lääkkeiden hinnat ja kaikkien lääkkeiden myyntikatteet apteekeissa. Lääkkeiden hinnat ovat samat maan kaikissa apteekeissa.

Apteekkitoiminta on monenlaisten haasteiden edessä. Väestön ikärakenteen muutos ja keskittyminen suuriin taajamiin vaikuttaa harvaan asuttujen alueiden palveluverkostoon. Lääkekustannusten hillitsemiseksi tehdyt toimenpiteet ovat vaikuttaneet apteekkien talouteen merkittävästi. Viranomaiset ja vaihtoehtoisia malleja tarjoavat arvioivat rakenteita ja toimintaa jatkuvasti. Uudet toiminnallisuudet, kuten sähköinen asiointi, parantavat lääkkeiden saatavuutta mutta edellyttävät apteekeilta investointeja ja toimintatapojen uudistamista.

Haasteet sisältävät myös mahdollisuuksia. Uusien toimintatapojen ja palvelujen kautta apteekkien rooli terveydenhuollossa voi merkittävästi vahvistua. Näiden kautta myös apteekkien toimintaedellytykset voivat parantua. Apteeekeissa olevan farmaseuttisen osaamisen nykyistä parempi hyödyntäminen on jo nyt todettu yhdeksi terveydenhuoltoa tukevaksi elementiksi. Työnjaon uudistaminen ja yhteistyö terveydenhuollossa on tie apteekkipalvelujen kehittämiseksi. Samoin apteekkien välisen yhteistyön tiivistäminen ja verkostoituminen luovat mahdollisuuksia toiminnan tehostamiseen ja palvelujen laadun ylläpitämiseen.

Ammattiapteekin ARVOT ovat

Asiakkaiden hyvä palvelu:

saavutettavuus, kattavuus,
tasa-arvoisuus, laatu ja ammattietiikka.

Perustehtävän kustannus- tehokas hoitaminen ja kehittäminen:

taloudelliset ja lainsäädännölliset
toimintaedellytykset.

Henkilöstön ammattitaito ja osaaminen

Riippumattomuus ja luotettavuus yhteis- kunnallisena toimijana

Ammattiapteekki- STRATEGIA

Ammattiapteekki-strategia viitoittaa toiminnan tavoitteita vuoteen 2020. Sen ydin voidaan tiivistää kahteen pääavoitteeseen: asiakaskeskisyyteen ja yhteistyöhön muiden terveydenhuollon toimijoiden kanssa. Näihin tavoitteisiin pääseminen edellyttää systemaattista palvelujen kehittämistä

sekä rahoitusmallin uudistamista sellaiseksi, että se tukee yhteistyön toteutumista. Uusien toimintatapojen kehittämiseen tulee luoda rakenteet, ja lainsäädäntöä on muutettava sellaiseksi, että se mahdollistaa apteekissa olevan osaamisen hyödyntämistä terveydenhuollossa nykyistä laajemmin.

Nämä tavoitteet ovat linjassa *Lääkepolitiikka 2020* -asiakirjan tavoitteiden kanssa, mutta toteutuakseen ne tarvitsevat yhteistä näkemystä koko toimialalla, mukaan lukien viranomaiset. Tämän päivän apteekkitoiminta on monilla tavoilla lunastanut asiakkaiden luottamuksen. Siitä ei tule jatkossakaan tinkiä.

MISSIO

Apteekien tehtävänä on osana terveydenhuoltoa huolehtia turvallisesta, tehokkaasta, taloudellisesta ja korkeatasoisesta lääkejakelestusta sekä tarjota lääkkeisiin liittyvää ja terveyttä edistävää tietoa ja palveluita. Tavoitteena on turvata kansalaisille lääkkeiden saatavuus sekä tukea lääketoimien onnistumista ja asiakkaan voimaantumista terveytensä hoitamisessa.

Ammattiapteekin VISIO vuoteen 2020

1 Suomalaiset apteekit tarjoavat maailman parhaita lääkehuollon palveluja asiakkailleen.

Apteekit toimivat saumattomasti osana sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmää. Niillä on tunnustettu vastuu lääketoimien ohjauksessa ja hoidon onnistumisen varmistamisessa.

3

Apteekit auttavat asiakkaitaan ottamaan vastuuta oman terveytensä edistämisestä ja ylläpitämisestä. Apteekien toiminnan tuloksena asiakkaiden hyvinvointi lisääntyy ja lääketoimien onnistuminen paranee.

4 Apteekit vastaavat lääketoimien kehittämisen tuomiin haasteisiin.

Apteekkipalvelut ovat helposti saavutettavissa ja palvelut ovat saatavilla asiakkaan itse valitsemasta apteekista. Nykyinen apteekki-järjestelmä säilyy, koska se pystyy kehittymään ammatillisesti ja taloudellisesti sekä vastaamaan muuttuviin asiakastarpeisiin.

5

Jokaisen kansalaisen lähellä on apteekki, joka tuottaa hänen tarpeitaan vastaavaa, **laadukasta lääkehuollon palvelua**

Strategiset LINJAUKSET

Apteekit tukevat **hoidon onnistumista ja terveyden edistämistä**

TAVOITE 2020: Apteekit pyrkivät kaikessa toiminnassaan edistämään lääkehoidon oikeaa ja turvallista toteutumista. Apteekkien roolina on varmistaa se, että potilaalla on riittävät tiedot lääkehoidonsa onnis-

TAVOITE 2020: Maankattava apteekkiverkosto, jossa apteekkien, sivuapteekkien ja palvelupisteiden avulla palvelut turvataan koko väestölle. Apteekeista toimitetaan itsehoitolääkkeet ja reseptilääkkeet avohoidon asiakkaille. Lisäksi apteekeista saa muita terveydenhuollon tuotteita ja palveluja, joiden vaikuttavuus on osoitettu ja joiden tavoitteena on tukea terveyden ylläpitämistä ja sairauden hoitoa. Sähköisten lääkemääräysten osuus kaikista toimitettavista lääke-

tuneeseen ja turvalliseen toteuttamiseen. Tämä koskee sekä reseptillä toimitettavia että itsehoitoon hankittavia lääkkeitä. Apteekkien rooli itsehoidon onnistumisen tukena on korostunut, sillä apteekki on usein itsehoitoasiakkaan ainoa kontakti terveydenhuoltoon. Apteekkien tehtävä reseptilääkkeiden käytön opastajana on tunnustettu, ja terveydenhuolto käyttää apteekkien tuottamia uusia palveluita esimerkiksi monien pitkäaikaisairaiden hoidon onnistumisen seurannassa.

Apteekit tuottavat perustoimintanaan lääkkeisiin liittyviä palveluja, joista tärkeimpiä ovat reseptilääkkeiden toimittaminen, itsehoidon ja omahoidon onnistumisen

määräyksistä on yli 90 %. Valmius eurooppalaisen sähköisen lääkemääräyksen toimitamiseen on kaikissa apteekeissa. Kaikissa apteekeissa asiakkaita palvellaan verkko-palvelun ja syrjäseuduilla myös apteekkien palvelupisteiden välityksellä. Henkilökunta ylläpitää osaamistaan jatkuvalla koulutuksella, ja sillä on käytössään ajanmukaiset tietojärjestelmät ja lääketiedon lähteet, jotka mahdollistavat asiakkaiden tarpeita vastaavien palvelujen tuottamisen.

varmistaminen itsehoitolääkkeitä käyttävillä potilailla sekä lääkkeisiin liittyvä neuvonta ja potilaan lääke- ja terveystiedon lisääminen. Apteekit opastavat asiakkaita myös ehkäisevän lääkehoidon ja lääkkeettömien vaihtoehtojen käytössä. Näiden lisäksi apteekeilla on useita uusia, lääkehoidon onnistumiseen liittyviä palveluja, joita toteutetaan yhteistyössä muun terveydenhuollon kanssa. Uudet palvelut perustuvat Käypä hoito -suosituksiin tai muihin tunnustettuihin terveydenhuollon toimintatapoihin. Apteekit varmistavat myös osaltaan terveydenhuollon ammattilaisten, väestön ja lääkkeiden käyttäjien luotettavan ja näyttöön perustuvan lääketiedon saannin.

Apteekkien tavoitteena on **potilas-turvallisuuden varmistaminen**

TAVOITE 2020: Potilasturvallisuuden varmistaminen edellyttää apteekeissa riittävää tietoa lääkkeistä, lääkehoidoista ja yksittäisen potilaan lääkityksestä. Pelkkä lääketieto ei kuitenkaan aina riitä, sillä esimerkiksi potilaan muut sairaudet, allergiat tai elämäntavat voivat vaikuttaa lääkehoidon onnistumiseen. Apteekkien toiminta perustuu kuitenkin aina asiakkaan autonomian kunnioittamiseen, ja tietoja käytetään ainoastaan asiakkaan hoidon onnistumisen varmistamiseen.

Potilasturvallisuuden parantamiseksi apteekkien tietojärjestelmiä kehitetään siten, että järjestelmät mahdollistavat apteekissa

Apteekkien uudet palvelut ja tiivistyvä yhteistyö sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa

parantavat lääkitysturvallisuutta

TAVOITE 2020: Otetaan käyttöön uusia apteekkipalveluja, joiden avulla voidaan parantaa potilaan lääkehoidon onnistumista ja lisätä yhteistyötä terveydenhuollossa. Yhteistyö muun terveydenhuollon kanssa luo uusia mahdollisuuksia toiminnan kehittämiseksi ja potilasturvallisuuden parantamiselle. Yhteistyön kautta myös apteekkien erityisosaaminen tulee laajempaan käyttöön julkisessa terveydenhuollossa. Tiheää apteekki-verkostoa voidaan käyttää myös terveydenhuollon palvelujen järjestämiseen. Alueilla,

olevien potilastietojen seurannan. Uudet järjestelmät mahdollistavat rajapinnat kansallisiin terveydenhuollon järjestelmiin. Järjestelmät pystyvät myös nykyistä paremmin antamaan työkaluja lääkehoidon systemaattiseen ohjaukseen apteekeissa.

Lääkkeitä koskevien rekistereiden rakentamisessa ja ylläpitämisessä apteekit toimivat keskeisinä tiedontuottajina tai tiedon käyttäjinä. Tietojärjestelmien kansallisissa kehittämishankkeissa otetaan huomioon niiden vaikutukset apteekkien toimintaan sekä syntyvien tietovarantojen mahdollisen hyödyntäminen asiakkaan hyväksi apteekkien ammatillisessa toiminnassa.

joilla terveydenhuollon palveluja ei ole saatavana, potilaan hoidon onnistuminen voidaan turvata myös apteekkien kautta hankittavalla palvelulla. Yhteistyö on osa kuntien palvelujen järjestämisuunnitelmaa, ja apteekkien palveluja voidaan hankkia myös palveluseleillä.

Apteekkien kansanterveysohjelmien kautta luotu maankattava yhdyshenkilöverkosto toimii läheisessä yhteistyössä muun terveydenhuollon ja potilasjärjestöjen kanssa. Kaikkien apteekkien kautta on saatavana erityiskoulutettujen astma-, diabetes- ja sydänyhdyshenkilöiden palveluja.

Apteekkien asiakaskunta painottuu ikään-tyneeseen väestöön. Heille kohdistuvat palvelut, kuten annosjakelu ja lääkehoidon kokonaisarviointi, ovat vakiinnuttaneet asemansa apteekkien palvelukokonaisuudessa.

